

Warszawa, 25 lutego 1989 roku

Minister Sprawiedliwości

~~Warszawa~~

Al. Ujazdowskie 11

Komitet Organizacyjny

przy Lechu Wałęsie

d/s Okrągłego Stołu

~~Warszawa~~

ul. Kopernika 34

W obliczu konieczności głębokich i radykalnych zmian dotyczących wymiaru sprawiedliwości, Komitet Helsiński w Polsce oraz niżej podpisani uczestnicy spotkania konsultacyjno-doradczego - teoretycy i praktycy prawa karnego - uważają, że niezależnie od gruntownej reformy systemu prawa karnego, niezbędne jest dokonanie natychmiastowych zmian przepisów szczególnie rażąco naruszających współcześnie przyjęte standardy, a zwłaszcza prawa człowieka, przepisów będących reliktemi stalinizmu oraz okresu stanu wojennego.

W dziedzinie prawa karnego materialnego należy:

- uchylić art. 132, 194, 195, 271, 273, 278 i 282a kodeksu karnego oraz art. 52a i 57 kodeksu wykroczeń,
- uchylić art. 134, 135, 201, 202§2, 217 i 218 kodeksu karnego, ustawę o zwalczaniu spekulacji oraz ustawę o postępowaniu wobec osób uchylających się od pracy,
- znieść karę śmierci,
- obniżyć dolną granicę kary pozbawienia wolności do 1 miesiąca,
- znieść karę dodatkową konfiskaty mienia,
- obniżyć maksymalny wymiar kary zastępczej pozbawienia wolności do 1 roku,
- znieść obligatoryjne zaostrzenie kary pozbawienia wolności w przypadku recydywy,
- znieść obligatoryjność orzekania kar dodatkowych.

W dziedzinie prawa karnego procesowego należy:

- wprowadzić zasadę, że tymczasowe aresztowanie stosuje wyłącznie sąd,
- przyznać pokrzywdzonemu prawo zażalenia do sądu każdego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego oraz odmowie jego wszczęcia,
- wprowadzić zasadę, że do warunkowego umorzenia postępowania jest upoważniony wyłącznie sąd,
- wprowadzić zakaz merytorycznego orzekania na niekorzyść oskarżonego przez sąd II instancji/ skazania lub zaostrzenia kary/,
- uznać za niedopuszczalną rewizję nadzwyczajną zmierzającą jedynie do zaostrzenia kary,
- wprowadzić zasadę, że chociażby jedna pozytywna decyzja sądu w postępowaniu ulaskawieniowym obliguje prokuratora Generalnego do przedstawienia sprawy o ulaskawienie Radzie Państwa,
- uznać, iż okres tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym nie może trwać dłużej niż 1 rok,
- ograniczyć czasokres zatrzymania przez milicję do 24 godzin z prawem odwołania się zatrzymanego do sądu/ tzw.procedura "habeas corpus"/,
- wprowadzić zasadę, bez żadnych wyjątków, w myśl której obwinionemu oraz oskarżycielowi przysługuje prawo żądania przekazania sprawy na drogę postępowania sądowego od każdego orzeczenia kolegium d/s wykroczeń wydanego w I instancji,
- wprowadzić zakaz orzekania przez kolegium grzywny wyższej niż ta, która została wymierzona mandatem karnym,
- zmienić przepisy ustawy o urzędzie MSW i zakresie działania podległych mu organów oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy, w szczególności przez uchylenie przepisów zezwalających na przeszukiwanie osób, przeglądanie bagaży i ładunków, uchylanie możliwości zatrzymania prewencyjnego oraz ograniczenie stosowania środków przymusu bezpośredniego a zwłaszcza broni palnej.

W dziedzinie prawa karnego wykonawczego należy:

- przyznać skazanemu i jego obrońcy prawo udziału we wszystkich posiedzeniach sądu w postępowaniu wykonawczym.

Niezależnie od zaproponowanych zmian szczegółowych konieczne

jest wprowadzenia mechanizmu bardziej skutecznej niż dotychczas międzynarodowej kontroli przestrzegania praw człowieka, co wymaga ratyfikacji protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

Przedstawione propozycje są tylko częścią programu, który jest w tej chwili przedmiotem rozmów przy "okrągłym stole". Są to jednak propozycje, których realizacja nie powinna być odkładana.

Z upoważnienia Komitetu Helsińskiego w Polsce:

Marek A. Nowicki

Stefan Starczewski

Zofia Wasilkowska

oraz:

Krzysztof Bacminksi
 Kazimierz Perczyk
 Jerzy Chmura
 Lech Palandysz
 Wanda Polkowska
 Alicja Orzechowiak
 Lech Cardocki
 Aleksander Herzog
 Zbigniew Hołda
 Jerzy Jasiński
 Wiesław Jochen
 Janina Jurewicz-Jankowska
 Janusz Kochanowski
 Jerzy Iwanowski
 Stanisław Maurer
 Monika Płatek
 Zofia Radzikowska
 Edward Rzepka
 Anna Skowrońska
 Stefan Snieżko
 Jerzy Szczepny
 Wiesław Uptus
 Stanisław Waltoń
 Jerzy Wierchowicz
 Andrzej Zoll

/

Kopię tego wystąpienia przesyłamy również do Sejmu.